

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem posloplju.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
izdiren z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Prejemniki se ne vračajo in se morajo
pri naročilu do pondeljka pred izdajo do-
ločne številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številik pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 13.

V Ptuju v nedeljo dne 30. junija 1901.

II. letnik.

Naši deželni poslanci.

Deželni zbor v Gradcu je sklican, ali naši slovenski poslanci so zopet ostali doma, in pri tem se jim niti vredno ni zdelo, svojim volilcem povedati zakaj, da ne morejo svojih mandatov posluževati, za katere so prej prosili in katere so le zategadelj dobili, ker so kmetom vsakojake lepe obljube delali. Da, niti kmečkih shodov se ti gospodje ne upajo sklicati, da bi se vsaj opravičili, temuč oni hočejo le volilne može skušati zbrati in se na tihem posvetovati, da bi tako volilci ja nič ne zvedeli, po čem gospodje koprnijo. Vsakdo, kdor razmere na spodnjem Štajerskem pozna, ve, da naši kmetje slabejše živijo in manj denarja imajo, kakor kmetje na gornjem Štajerskem. Bogata Štajerska dežela je toraj dolžna ubogemu slovenskemu kmetu odpomoči in sicer skoz zidanje železnic, regulacijo rek, brezobrestnimi posojili in denarnimi podporami za kmetijska društva. Dalje, naše kmetško ljudstvo noče nebenih novih davkov, ampak zmanjšanje sedajšnjih, posebno deželnih doklad na žganje. Konečno zahteva naš kmet pravično predrugačbo sedajšnjega volilnega sistema. Kmet plačuje davke pravno tako, kakor ljudstvo v mestu, on hoče toraj

svojega poslanca sam voliti in ne še le prej volilnega moža, ter zahteva pomnoženje kmetških poslancev, tako da ne bodejo imeli meščani, ampak kmetški stan večino v deželnem zboru.

Kaj pa zahtevajo gospodje doktorji in profesorji, katere so ubogi spodnještajerski kmetje izvolili za svoje deželne poslance? Oni vpijejo: „Proč od Gradca,!“ to se pravi, oni hočejo imeti svoje c. kr. namestništvo za Spodnji Štajer, svoje višje deželno sodišče, svojo finančno direkcijo, svoj deželni odbor, da bi mladi gospodi doktorji, njihovi sinovi tam lepe službe dobili in da bi tudi drugi gospodje po 5000 gld. v svoj žep vtakniti zamogli brez da bi jim treba delati bilo, kakor profesor Robič. Kaj bimi storili, ko bi Nemci tej želji ustregli? Mi bi mogli dvojne davke plačevati, da bi vse te nove urade zdrževali in naše vrle doktore in njih soproge, njihove sinove in žene teh, in potem še vse druge sorodnike te družbe rediti! Dragi kmet! kar ti potrebuješ in zahtevaš, vsega tega tvoji poslanci nočejo. Kar pa tebi škodi, to hočejo oni, in k temu hočejo te tudi pregovoriti; gospodje pa hočejo dobro jesti in piti, ter nič delati, kakor g. Robič — na stroške kmeta. Ako si toraj pameten, poženi vse te gospode pri prihodnjih volitvah k zlodeju, potem

Konsumna društva, njihov začetek in konec.

Prenehanje starega zapeljanega štajerskega kmeta o konsumnih društvih
(Konec.)

Marsikdo misli, da pri konsumnem društvu ni nič stroškov. Pa jih imajo le dosti. Konsumno društvo vodi drugi, kmet pa mora dober stati s svojim prenehanjem in hrbet nastavljati, da ga drugi bičajo.

Trgovec pa dela in vodi vse sam, a vkljub vsemu prizadevanju pride vsak teden veliko pridnih trgovcev na boben.

Kmet stopi sam sebi na noge, če h konsumnemu društvu pristopi. Veliko lažje proda zase poljske priplake, ko jih ima le malo na prodaj. Konsumno društvo pa nabere od vseh udov veliko množino. Če pa kupec veliko zalogo žita vidi, hoče vredno kupiti. Gotovo ste se na sejmih prepričali, da kedar veliko živine pripečejo, so tudi kupci svojeglavni in le po nizkih cenah plačajo.

Če se kmetu dobro godi, tako se godi dobro tudi vsem drugim stanovom.

Ali so trgovci krivi, če na Ruskem in v Ameriki pridelajo veliko pšenice in se cena zniža?

Ali so trgovci krivi, da vredna ogrska pšenica poplavlja trge ali tržišča po naših deželah in ceno tlači?

Ali so trgovci krivi, da mrz ali toča nam kmetom žito in vinograde uniči, da potem kmet nobenih dohodkov nima?

Ali so trgovci krivi, če je kmet prevzel od svojih starišev posestvo z velikimi plačili, tako, da ga že obresti zadušijo, in če je moral za prevzitek najlepše njive prepustiti?

Ali so trgovci krivi, če mora sin k vojakom? Mesto da bi sin doma delati pomagal, mu mora oče še denarja pošiljati; namesto sina pa dragega hlapca plačevati.

Ali so trgovci krivi, če kmetu ogenj vse posloplje

smejo oni mirno svojo „obstinenco“ goniti, kajti potem ne bo šlo več na tvoje stroške.

Klin s klinom.

Gospod Jonas, urednik „Gospodarčeka“ trgovcev ne more trpeti. Advokate in doktorje ima rad, te hvali pri vsaki priložnosti, trgovci pa so mu na pol vragovi. Da bi tudi kmete proti kramarjem naščuval, domišljuje si vsemogoče laži. Tako piše on v štev. 2 „Našega doma“:

„Samo, kadar kmet prinese denar v štacuno, tedaj imajo za nas sladke besede rekoč: „Stric, kaj pa bo dobrega?“ Drugači pa nam za hrbtom osle kažejo in nas imenujejo „bindišer trotl“. Pred svetom nas tako sramotijo, kakor da bi bili kaki divjaki.“

Mi smo takoj vedeli, da so te trditve zlagane, ali, da bi mi ljubemu g. Jonas-u ne storili krivice, odgovorili smo sledeče:

„Gospodarček“ pripoveduje v svoji zadnji številki, da so trgovci, kateri kmeta, ko pride k njim kupovat sicer prijazno pozdravijo s sladkimi besedami: „Stric, kaj pa bo dobrega?“ Drugači pa nam za hrbtom osle kažejo in nas imenujejo „bindišer trotl“. Mi sicer nismo kaj takega še nikoli slišali, ali, ako „Gospodarček“ po domače „Naš dom“ to pripoveduje, mora že res biti. Mi bomo našim bralcem dokazali, da mi s kmeti tudi resnično držimo in ne tako s trgovci, kakor „Gospodarček“ lažnjivo trdi. Mi tedaj tem potom tirjamo in zahtevamo od urednika „Našega doma“, g. Jonas-a, da nam imena tistih malopridnih trgovcev imenuje, da bomo tudi mi naše bralce pred takimi trgovci svarili in da bodejo potem naši bralci vedeli, kateri trgovci slovenskega kmeta zasramujejo in izdajo. Ako pa nam g. Jonas imena tistih trgovcev ne imenuje, potem je on sam so-

sežge, če mu živina pogine, če svinjska kuga veliko škodo napravi?

Ali so trgovci krivi, če živina ne gre v denar, ker tujih kupcev ni?

Ali so trgovci krivi, če trgovci s prešiči svinje zdaj veliko ceneje plačujejo ko poprej? Ko je bila hrvaška meja zaradi svinjske kuge zaprta, so se svinje v naših krajih dobro prodajale, zdaj pa hodijo kupci večjidel na Hrvaško, ker svinje tem ceneje dobivajo.

Kje so pa bili prej tisti čarovniki, ki hočejo s praznimi obljubami kmeta po tako nevarnem podjetju kakor je konsumno društvo, v bogastvo spraviti?

Varuj se jih! Varuj se, dokler ni prepozno!

Če bi kmet od konsumnih društev kakega zboljška pričakoval, je ravno tako, kakor če bi ga oči bolele in bi si on nogo zavezal!

Velikokrat se kak svet prav lepo bere in govori, pa v resnici se še le vidi, da ni nič kruha iz te moke.

Svoj stan si bo kmet še le tedaj zboljšal, če ne bo brez potrebe na vsak semenj hodil, pa denar zapravljal, namesto da bi doma kaj delal;

vražnik kmetskega stanu, lažnik in slepar. „Gospodarček“! ven torej z imeni kmečkih sovražnikov.“

Mesto da bi on sedaj naznanil imena tistih krivičnih trgovcev, ali pa priznal svojo laž, poskuša se g. Jonas v štev. 3 „Gospodarčeka“ po sledečem receptu ven „izšvindlati“: On piše:

„Ali si ti naš sodnik? „Štajerc“ je ka zelen od jeze, odkar izhaja naš list. Posebno mu hudo dene, da smo mu mi kar korajžno obraz povedali, da je nemčurski kramarski list. On sicer taji, vendar se izda vsaki trenutek. V zadnjem listu se je zopet zavzel za trgovce, kateri se kmetu od spredaj sladkajo, od zadaj pa pravijo „bindišer trotl“. „Štajerc“, ki pravzaprav moral kmete braniti, se je zavzel v zadnji številki za take trgovce, ter zakričal nad nami: „Povej imena takih trgovcev, sicer si lažnik.“ Oj ti neumni nemškurček! Misliš, da si ti naš sodnik, misliš, da smo ti mi dolžni odgovarjati, misliš, da je treba samo zarenčati nad nami in nam skoči srce v hlače. „Štajerc“, ti si bil že od nekdaj nesramen in si še zdaj. Če pa hočeš imena onih trgovcev izvedeti, pridi k nam, izvedel boš trgovce pa še tudi nekaj družega.“

Ljubi g. Jonas! Mi vsekakor nismo tvoji sodniki, ali vsakdo in naj si bo še najpriprostejši težak in kmetski hlapec, sme o možu, ki ljudi nalaže in ščuva, soditi in ga obsoditi, ga izdati in opljuvati. Mi ne bomo k tebi prišli, pač po bomo tukaj pred 20.000 bralci „Štajerca“, samimi poštenimi kmeti povedali, kaj si ti, in ako se čutiš nedolžnega, idi k sodišču pa nas toži. Ti si že leta sem prikrajševalec časti iz navade in lažnik. Ti veš sam najbolje, kolikrat si že zaradi tvojih lažij imel opraviti pri sodišču.

Ako pa še tebe zaradi tvojih lumparij zgrabi za vrat, potem pričneš se jokati in prosiš za od-

Če ne bo za vsako malenkost tožil in po sodnih hodil ter ves svoj denar zapravdal; Tisti je naj bolj moder, ki se v nobene tožbe ne poda;

Če bo zavaroval proti škodi ognja ne samo hišo in gospodarska poslopja, ampak vse kar ima, tudi proti toči, potem ima vendar podporo, če ga nesreča zadene;

Če si kmet prizadeva, dobra plemena konj, krav in svinj, kakor tudi dobrega semena pšenice, ovsar, lanenega semena, vinskih trt itd. pridobiti in z marljivim obdelovanjem zemlje povzdigniti nje rodovitnost. Za lepo blago bo zmirom veliko več skupil, kakor za slabo;

Če bo jablane, hruške in drugo sadno drevje z žlahtnimi cepiči požlahtnjeval in travnike in njive dobro gnojil, potem bo od od svoje kmetije prav dobre dohodke imel.

Tudi za vino, če ga hrani v čistih, dobrih, zdravih sodih, bo več denarja dobil, in vino bo okusno in zdravo ostalo.

Zdaj veste, zakaj denarja ni!